

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

TØXENS SKOLE

KØGE KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	21.08.2012
Besigtiget af:	Nanna Secher Larsen
Journalnummer:	2011-7.82.07/259-0001
Kommune:	Køge Kommune
Adresse:	Nørregade 43, 4600 Køge
Betegnelse:	Tøxens Skole
Fredningsår:	F.1983
Omfang:	<i>Skolens hovedbygning (1859). F. 1983.</i>

— BYGNINGSBESKRIVELSE

Tøxens Skole er en fritliggende bygning beliggende på vestsiden af Nørregade i udkanten af Køges ældste bykerne.

Tøxens Skole er en 11 fag lang, toetagers, grundmuret bygning. Den står på en sortmalet sokkel, murværket er pudset og gulmalet med hvidmalet kordon- og hovedgesims samt kvaderpudsede hjørner og portaler. Bygningen bærer et let opskalket heltag af røde vingetegl. I tagfladen sidder et større antal ovenlysvinduer og i tagrygningen sidder to pudsede skorstene med sokkel. Gavlene er fire fag brede fremstår uudsmykkede. Facaden er symmetrisk opbygget med tofløjede indgangsdøre i fjerde og ottende fag, foran disse er granittrapper. Indgangsdørene er sortmalede med fyldinger og ruder i spejlfelterne. Dørene har todelte overvinduer. Midtfor facaden over kordongesimsen står: SKOLE/bekostet for Tøxens legat 1859. Alle vinduer er hvidmalede to- eller trerammede korspostvinduer, der enten er ældre eller nyere, traditionelle kopier. Gårdsiden er opbygget som gadefacaden, dog er der flere blændede vinduesfag.

I det indre er skolens grundplan i begge etager overordnet symmetrisk opbygget med gennemgående gange mellem indgangsdørene mod gade og gård. De oprindelige trapper i begge forgange forbinder bygningens øvrige etager. I begge etager er der to store klasselokaler mod gavlene og en langsgående forbindelsesgang mod gaden samt mindre rum i bygningens midterste fag mod gården. Klasseværelser, mindre rum, gange og trapper er generelt præget af nyere overflader med vinylgulve og akustikplader på lofter, dørene er nyere, men lavet i kopi efter de gamle. I flere klasseværelser er de ældre fod- og brystningspaneler bevaret, ligesom trappernes gelænder, mæglere og balustre er de oprindelige. I enkelte klasseværelser er der tillige bevaret ældre helpaneler. Loftetagen er i nyere tid inddraget til undervisningslokaler og præges derfor overvejende af nyere overflader, enkelte ældre loftsbjælker fremstår synlige.

— BYGNINGSHISTORIE

Tøxens Skole blev bygget for renteaftakstet af Købmand Tøxens legat, der var indstiftet i 1845. Tøxens Skole blev bygget i 1859 og havde oprindeligt en vestlig sidefløj, der senere blev nedrevet. Skolen var indrettet med to pigeklasser og to drengeklasser samt en lærerbolig. I 1900-tallets anden halvdel har lofter og gulve fået nyere beklædning. Yderdørene har tidligere fremstået gråmalede.

— KILDER

Bevaringsværdige Huse i Køge; udarbejdet af Hans Henrik Engquist, redningsstyrelsen, Det særlige Bygningssyn, 1978. p.97-98

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Den miljømæssige værdi ved Tøxens Skole knytter sig til bygningens let tilbagetrukne beliggenhed fra Nørregade, hvorved der skabes en lille plads foran bygningen. Den lille afstand fra gaden understreger bygningens formelle karakter. Hertil kommer skolebygningens lighed med den gulmalede nabobygning, Nørregade 41, der har en beslægtet, enkel klassicistisk udformning med pudset, gulmalet murværk med hvide bygningsdetaljer og et tag hængt med røde vingetegl.

Tøxens Skole og nabobygningen Nørregade 41

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi ved Tøxens Skole knytter sig til bygningens senklassicistiske facade, der karakteriseres ved den symmetriske opbygning, den gennemgående kordon- og hovedgesims samt de kvaderfugede hjørner og portaler. Det senklassicistiske udtryk gør bygningen til et eksempel på denne stils indtog i Køges bebyggelse i løbet af 1850'erne. Her afløste den en mere traditionel håndværkstradition, der hidtil havde præget byens bebyggelse. Endvidere knytter den kulturhistoriske værdi sig til kontrasten mellem den udsmykkede gadefacade og gårdsiden, der fremstår uden eller med let dekoration. Hertil kommer, at skolebygningen med den symmetriske facades to indgangsdøre viser tilbage til en tid, hvor skolen var kønsopdelt.

I det indre knytter den kulturhistoriske værdi sig til den overvejende symmetriske grundplan, der som facaden viser, at skolen før i tiden var opdelt i to separate dele: en til drenge og en til piger. I gavlenes store klasseværelser kan man endnu se, at disse oprindeligt har været opdelt i to mindre klasseværelser, en ombygning, der vidner om ændringer af skolegangen gennem tiden.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

I det ydre knytter den arkitektoniske værdi sig til den helt symmetriske facade mod Nørregade, hvor farvesætningen i gul og hvid fremhæver de dekorative bygningsdetaljer. Den lange facade samles af heltaget med symmetrisk satte skorstene. Facadeudformningen med klassicistiske detaljer og den let tilbagetrukne beliggenhed giver bygningen et formelt og myndigt udtryk, der har skabt respekt om skolen i lokalsamfundet.

I det indre knytter de arkitektoniske værdier sig til trapperummene, hvor de bevarede trapper med drejede gelændre og mæglere er med til at fastholde et autentisk, historisk udtryk. Hertil kommer rækken af vinduer i gavlene, der giver et fint og rigeligt lysindfald til klasseværelserne.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I Tøxens Skole knytter de bærende fredningsværdier sig i det ydre til den grundmurede bygnings fremtræden som skolebygning, der karakteriseres ved den symmetriske, klassicistiske facade med alle detaljer, det teglhængte heltag med symmetrisk placerede skorstene samt de enkelt udformede gavle og gårdsiden. Hertil kommer sider og gavlenes taktfaste faginddeling, de ældre og nyere vinduer og døre af traditionel type samt den traditionelle materialeholdning.

I det indre knytter de bærende fredningsværdier sig til de bevarede dele af den ældre grundplan. Hertil kommer alle ældre og traditionelle detaljer, herunder de nyere fyldingsdøre, gerichter, trapperne med gelændere, balustre og mæglere, brystnings-, fod og helpaneller samt den traditionelle materialeholdning.

— ANBEFALINGER

Det anbefales, at man ved en senere udskiftning ændrer loftetagens ovenlysvinduer til en løsning, der harmonerer med bygningens alder, stil og traditionelle materialeholdning.

Det anbefales, at man på sigt fjerner det gamle bunkeranlæg, så forpladsen genskabes, og hele facaden bliver helt synlig fra Nørregade.

En indgangsdør med kvaderpudset portal.